पर्यायवाचिनः विलोमशब्दाः च

Standard difficulty · 20 questions · 40 marks · Time: 31 minutes

Name: _____ Date: _____ Score: ____ / 40

Show your working for Sections B and C. Answers are on the last page — try every question first!

Section A — Choose the correct answer — 8 × 1 = 8 marks

1. 'कुसुमम्' का पर्यायवाची शब्द है:
(a) प्रसूनम् **(b)** भूमिः **(c)** सरित् **(d)** तनुः

2. 'धरणी' का पर्यायवाची शब्द है:
(a) वसुधा **(b)** सलिलम् **(c)** अश्वः **(d)** शरीरम्

3. 'जयः' का विलोम शब्द है:
(a) पश्चात् **(b)** पराजयः **(c)** शीतलम् **(d)** मित्रम्

4. 'सज्जनः' का विलोम शब्द है:
(a) प्रातः **(b)** अधमः **(c)** दीर्घः **(d)** दुर्जनः

5. 'उन्नतिः' का विलोम शब्द है:
(a) सरलम् **(b)** अन्तः **(c)** मरणम् **(d)** अवनतिः

6. इनमें से कौन-सा शब्द 'नेत्रम्' का पर्यायवाची नहीं है?
(a) चक्षुः **(b)** नयनम् **(c)** वारिदः **(d)** लोचनम्

7. 'करः' का अर्थ (हाथ के अर्थ में) किसके समान है?
(a) हस्तः **(b)** पादः **(c)** गजः **(d)** मुखम्

8. 'निर्' लगाकर विलोम बनने का उदाहरण है:
(a) पवनः — वायुः **(b)** वनम् — काननम् **(c)** धनी — निर्धनः **(d)** जनकः — पिता

Section B — Short answer — 8 × 2 = 16 marks

9. 'अवनतिः' का विलोम शब्द लिखिए।

10. 'शीघ्रम्' का विलोम शब्द लिखिए।

11. 'पुरतः' का विलोम शब्द लिखिए।

12. ‘तातः’ का एक पर्यायवाची शब्द लिखिए।

13. ‘मित्रम्’ का एक पर्यायवाची शब्द लिखिए।

14. ‘पक्षी’ का एक पर्यायवाची शब्द लिखिए।

15. ‘अनिलः’ का एक पर्यायवाची शब्द लिखिए।

16. ‘निकेतनम्’ के दो पर्यायवाची शब्द लिखिए।

Section C — Word problems — 4 × 4 = 16 marks

17. इन शब्दों के विलोम लिखिए: (क) उच्चैः (ख) उत्तमः (ग) हानिः

18. इन शब्दों का एक-एक पर्यायवाची लिखिए: (क) भास्करः (ख) स्वर्णम् (ग) नदी

19. इन शब्दों के दो-दो पर्यायवाची लिखिए: (क) अरण्यम् (ख) आत्मजः

20. विलोम शब्दों के जोड़े मिलाइए: (क) शत्रुः (ख) पश्चात् (ग) सुन्दरः (घ) उपरि — ‘पूर्वम्’, ‘मित्रम्’, ‘अधः’, ‘कुरूपः’

Want another sheet on this chapter? In the Ambiful Worksheets app every sheet is new, with its answer key, and your child never gets the same question twice.
Scan the code to get the free app, or open worksheets.ambiful.com/get

Answer key

पर्यायवाचिनः विलोमशब्दाः च · AW-8SK-PYV-2026-V1 · For parents — fold back or tear off before handing the sheet to your child.

Q	Answer	Working
1	**(a) प्रसूनम्**	—
2	**(a) वसुधा**	—
3	**(b) पराजयः**	—
4	**(d) दुर्जनः**	—
5	**(d) अवनतिः**	—
6	**(c) वारिदः**	नेत्रम्: नयनम्, लोचनम्, चक्षुः
7	**(a) हस्तः**	—
8	**(c) धनी — निर्धनः**	—
9	**उन्नतिः**	—
10	**शनैः**	—
11	**पृष्ठतः**	—
12	**पिता**	कोई भी: पिता, जनकः
13	**सखा**	कोई भी: सखा, सुहृद्
14	**खगः**	कोई भी: खगः, विहगः, विहङ्गः
15	**वायुः**	कोई भी: वायुः, पवनः, समीरः
16	**गृहम्, भवनम्**	कोई भी दो: गृहम्, भवनम्, सदनम्, गेहम्
17	**(क) नीचैः (ख) अधमः (ग) लाभः**	—
18	**(क) सूर्यः (ख) सुवर्णम् (ग) सरित्**	भास्करः: सूर्यः, रविः, भानुः, दिनकरः; स्वर्णम्: सुवर्णम्, कनकम्; नदी: सरित्, तटिनी, तरङ्गिणी
19	**(क) वनम्, काननम् (ख) पुत्रः, सुतः**	—
20	**(क) शत्रुः — मित्रम् (ख) पश्चात् — पूर्वम् (ग) सुन्दरः — कुरूपः (घ) उपरि — अधः**	—